

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

PFRON – informacje ogólne

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 9 maja 1991 r. dotyczącej zatrudniania oraz rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

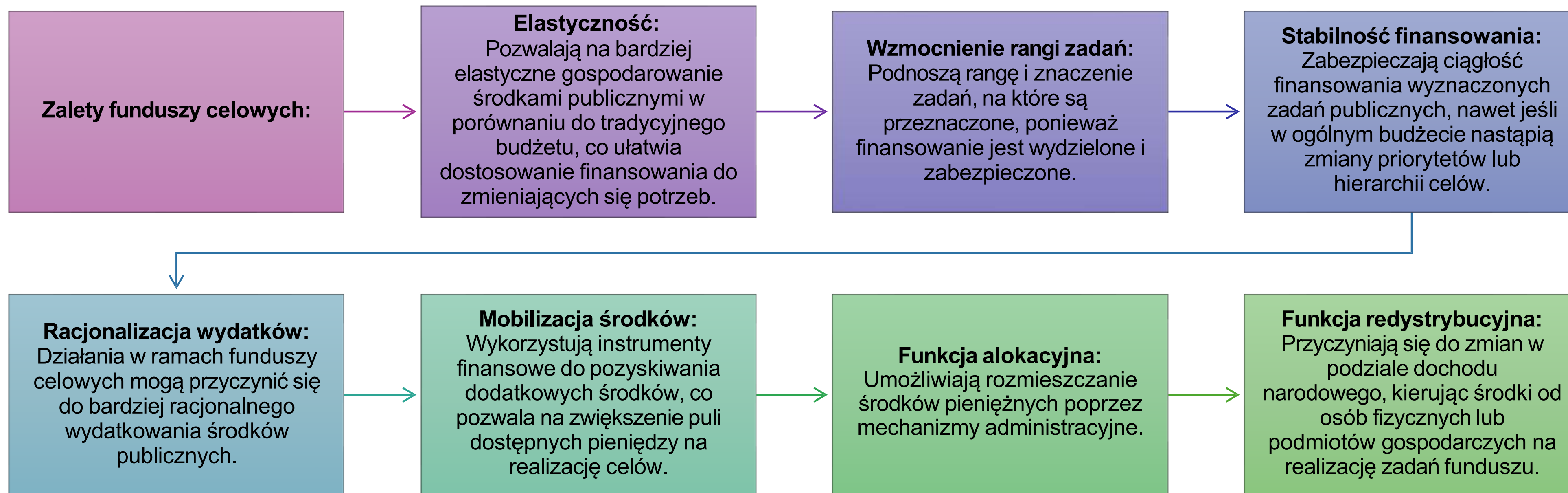
Fundusz posiada **osobowość prawną** i jest **funduszem celowym** w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Oznacza to, że gromadzone środki mogą być wykorzystywane wyłącznie na realizację określonych zadań publicznych związanych z **rehabilitacją zawodową i społeczną** oraz z **zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami**.

PFRON, podobnie jak inne fundusze celowe, podlega zasadom finansowym właściwym dla jednostek państwowych. Ograniczenia te mogą wpływać na tempo wydatkowania środków.

Jednocześnie fundusze celowe posiadają istotne zalety:

- zapewniają stabilność finansowania,
- umożliwiają elastyczne zarządzanie środkami,
- wzmacniają znaczenie zadań publicznych,
- sprzyjają racjonalizacji wydatków i pozyskiwaniu dodatkowych źródeł finansowania.

Główne zalety funduszy celowych to elastyczność w zarządzaniu środkami, wzmocnienie znaczenia konkretnych zadań publicznych oraz większa stabilność finansowania wybranych projektów. Fundusze te pozwalają też na racjonalizację wydatków publicznych i mobilizację dodatkowych środków.

Przychody

9 mld 416 mln zł

wpłaty na PFRON
(składki i opłaty)

8 mld 200 mln zł

dotacje z BP i celowe UE

652 mln 583 tys. zł

pozostałe przychody

437 mln 168 tys. zł

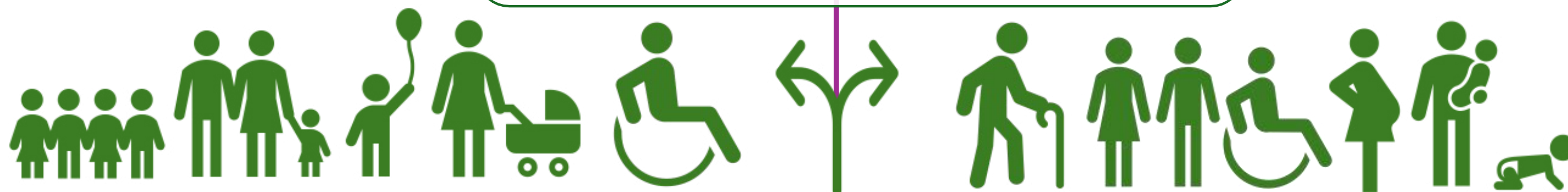
przelewy
redystrybucyjne

9 mln 879 tys. zł

środki otrzymane z UE

115 mln 975 tys. zł

Wydatki 10 mld 101 mln zł

Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych art. 26a
4 mld 13 mln zł

Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych art. 47 ust. 2
47 mln zł

Zadania zlecane
1 mld 271 mln zł

przelewy redystrybucyjne (samorządy powiatowe i wojewódzkie)
2 mld 350 mln zł

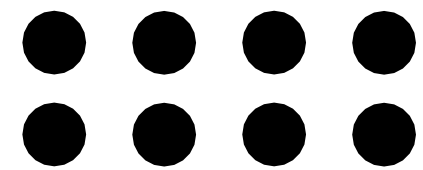
programy RN
958 mln zł

wydatki bieżące i inwestycyjne własne PFRON
677 mln 339 tys. zł

programy wsparcia ze środków pochodzących z UE
231 mln 124 tys. zł

Pozostałe zadania ustawowe
554 mln zł

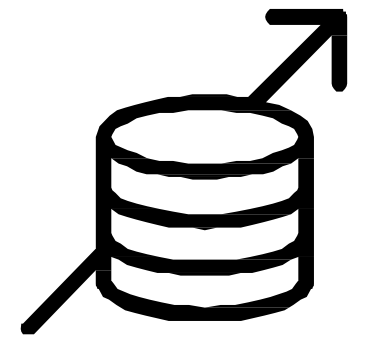
Obszary działalności PFRON

Departament Polityki Regionalnej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

odpowiada za tworzenie i realizację programów wsparcia oraz za przekazywanie środków na poziom lokalny.

Środki algorytmowe

PFRON przekazuje środki:

- samorządom powiatowym,
- samorządom wojewódzkim,

w celu realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej.

W ramach zadań realizowanych przez samorządy powiatowe najwięcej środków PFRON jest przeznaczanych na funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Warsztaty to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, których celem jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Środki algorytmowe PFRON przyznane samorządom powiatowym w latach 2020–2025

Rok	Środki dla samorządów powiatowych ogółem	W tym środki na działanie WTZ	Kwota na uczestnika WTZ	liczba uczestników WTZ
2020	994 510 000	575 261 232	20 496	28 067
2021	1 178 001 000	616 491 840	21 696	28 415
2022	1 319 236 000	742 205 256	25 896	28 661
2023	1 529 756 000	852 758 856	29 496	28 911
2024	1 854 470 000	985 978 656	33 696	29 261
2025	1 853 360 000	1 043 068 656	35 196	29 636

W ramach zadań realizowanych przez samorzady wojewódzkie najwięcej środków PFRON jest przeznaczanych na dofinansowanie działalności Zakładów Aktywności Zawodowej.

Zakłady Aktywności Zawodowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki, których celem jest zatrudnianie osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. ZAZ są ważnym przedsięwzięciem z zakresu ekonomii społecznej.

Środki algorytmowe PFRON przyznane samorządom wojewódzkim w latach 2020–2025

Rok	Środki dla samorządów wojewódzkich ogółem	W tym środki na działanie ZAZ	Koszt rocznego pobytu jednego zatrudnionego w ZAZ wg algorytmu	liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ
2020	223 833 000	134 950 000	25 000	5 398
2021	238 839 000	143 625 000	25 000	5 745
2022	264 272 000	175 189 500	28 500	6 147
2023	335 071 000	207 072 000	32 000	6 471
2024	486 993 000	255 855 000	37 000	6 915
2025	505 489 000	280 288 000	38 000	7 376

Programy krajowe

Wybrane programy realizowane na poziomie ogólnokrajowym

Stabilne Zatrudnienie

Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w administracji publicznej i służbie publicznej.

Celem programu jest m.in.: podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.

Program składa się z 2 modułów tematycznych:

Moduł I – „Instytucje”

Adresowany do organów i instytucji wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, jednostek samorządu terytorialnego oraz państwowych i samorządowych instytucji kultury, które w ramach programu zatrudnią osoby niepełnosprawne.

Moduł II – „Staże zawodowe”

Adresowany do organizacji pozarządowych, które w ramach programu przygotowują i skierują osoby niepełnosprawne na staż zawodowy w administracji rządowej.

W 2024 urzędy administracji rządowej zaoferowały łącznie 433 stanowiska stażowe. Dofinansowanie wyniosło łącznie blisko 20 milionów zł.

Absolwent II

Ułatwianie młodym osobom z niepełnosprawnościami wejścia na rynek pracy.

Celem programu jest m.in.: podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami posiadających wyższe wykształcenie. Program składa się z 4 modułów tematycznych, z których dwa dotyczą wspierania zatrudnienia:

- **Moduł I** – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- **obszar A** – zaplanowanie i wdrożenie indywidualnej ścieżki kariery zawodowej;
- **obszar B** – podnoszenie kwalifikacji zawodowych:
- **zadanie 1** – zdobycie uprawnień zawodowych,
- **zadanie 2** – ukończenie kursów i szkoleń zawodowych i specjalizacyjnych,
- **zadanie 3** – odbycie stażu aktywizacyjnego;
- **obszar C** – wsparcie zatrudnienia i samozatrudnienia;
- **obszar D** – odbycie praktyk studenckich.

Moduł II – Wsparcie kształcenia i edukacji.

Wsparciem planuje się objąć 1776 beneficjentów ostatecznych (630 osób w Module II, 1146 osób w Module I).

Zadania zlecane organizacjom pozarządowym

PFRON corocznie ogłasza konkursy dla organizacji takich jak fundacje i stowarzyszenia. Mogą one uzyskać środki m.in. na:

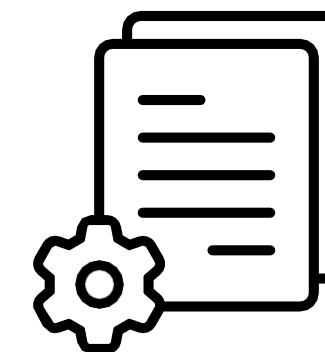
- wsparcie w podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia,
- rehabilitację w placówkach specjalistycznych,
- szkolenia, kursy i warsztaty,
- treningi sportowe,
- wydarzenia integracyjne.

Projekty aktywizacyjne

Organizacje mogą realizować projekty:

- **z wykorzystaniem metody zatrudnienia wspomaganego (trener pracy),**
- **bez tej metody.**

Warunki projektów – typy projektów

W obszarze aktywizacji zawodowej organizacje mogą zgłaszać projekty, w których wejście osób z niepełnosprawnościami na rynek pracy nastąpi poprzez:

- wykorzystanie metody zatrudnienia wspomaganego (organizacja musi wówczas zapewnić wsparcie trenera pracy) **lub**
- bez wykorzystania metody zatrudnienia wspomaganego.

Beneficjentami ostatecznymi projektu mogą być wyłącznie osoby, które nie osiągnęły wieku emerytalnego (w przypadku kobiet od 16 do 60 roku życia, w przypadku mężczyzn od 16 do 65 roku życia).

W projekcie organizacja musi zaplanować zatrudnienie co najmniej 20% beneficjentów ostatecznych.

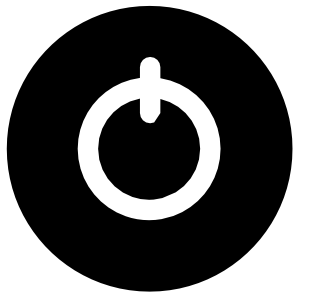
Warunki projektów – trener pracy

Wsparcie trenera pracy obejmuje między innymi:

- znalezienie właściwego stanowiska pracy i pracodawcy;
- pomoc w przygotowaniu wszystkich potrzebnych do zatrudnienia dokumentów;
- asystowanie podczas przeprowadzanej przez pracodawcę rozmowy kwalifikacyjnej z kandydatem do pracy;
- przyuczenie pracownika z niepełnosprawnością do wykonywania ustalonych dla niego zadań zawodowych na jego stanowisku w zakładzie pracy;
- asystowanie pracownikowi przy jego pracy przez określony czas aż do momentu uzyskania pełnej samodzielności zawodowej, zgodnie z oczekiwaniami pracodawcy;
- monitorowanie pracy pracownika z niepełnosprawnością (w formie okresowych kontaktów z pracodawcą i pracownikiem) oraz udzielanie pomocy w rozwiązywaniu ewentualnie powstałych problemów.

Warunki projektów – aktywizacja zawodowa

Organizacje mogą w projekcie dotyczącym aktywizacji zawodowej realizować w szczególności następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami:

- doradztwo zawodowe,
- przygotowanie i wdrożenie indywidualnego planu drogi życiowej i zawodowej,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, mających na celu przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy i utrzymania w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- staże zawodowe,
- szkolenia kursy, warsztaty aktywizująco zawodowo osoby z niepełnosprawnościami.

Kolejnym obszarem działalności Funduszu jest wsparcie rynku pracy, kierowane zarówno do pracodawców, jak i osób poszukujących zatrudnienia.

Departament Rynku Pracy

Departament Rynku Pracy realizuje instrumenty wsparcia związane bezpośrednio z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami.

Wspieramy aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami

Wypłatamy dofinansowanie do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami

Ta forma wsparcia pożytkuje znaczącą część finansów Funduszu. Subsydiowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, zarówno na chronionym jak i tzw. otwartym rynku pracy, stanowi bardzo ważny element stymulowania ich zatrudnienia. Pomoc ta zachęca pracodawców do rekrutowania i dalszego zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

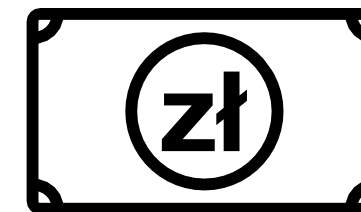

Wypłatamy refundację składek na ubezpieczenia społeczne

Dla wielu osób własna działalność gospodarcza lub prowadzenie działalności rolniczej to jedyna szansa na zatrudnienie, a refundacja części składek na ubezpieczenia społeczne (lub całości w przypadku rolników) zmniejsza koszty prowadzenia tej działalności.

Dofinansowanie do wynagrodzeń

Pracodawcy mogą otrzymać dofinansowanie do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami. Wysokość wsparcia zależy od:

- stopnia niepełnosprawności,
- rodzaju schorzenia,
- wielkości zatrudnienia i spełnienia warunków ustawowych.

Wysokość dofinansowania do wynagrodzeń

Dofinansowanie do wynagrodzeń otrzymuje pracodawca osób z niepełnosprawnościami, który spełnia określone przepisami prawa warunki.

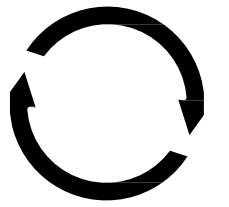
- Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć 90% faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – 75% tych kosztów.
- Wysokość dofinansowania zależy również od stopnia i rodzaju niepełnosprawności, a także od wysokości etatu osoby niepełnosprawnej.

Stopień znaczny (cały etat)	Stopień umiarkowany (cały etat)	Stopień lekki (cały etat)
bez schorzenia szczególnego	bez schorzenia szczególnego	bez schorzenia szczególnego
2760 zł	1550 zł	575 zł
ze schorzeniem szczególnym*	ze schorzeniem szczególnym*	ze schorzeniem szczególnym*
4140 zł	2585 zł	1265 zł

*Zwiększona kwota dofinansowania przysługuje w odniesieniu do:

- osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję **oraz**
- osób niewidomych.

Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne

Refundacja obejmuje:

- składki **ZUS** dla przedsiębiorców z niepełnosprawnościami,
- składki **KRUS** dla rolników i domowników.

Wysokość refundacji zależy m.in. od stopnia niepełnosprawności oraz rodzaju składki. Refundacji **nie podlega składka zdrowotna** ani składki finansowane ze środków publicznych.

Wysokość refundacji składek ZUS

Refundację składek ZUS otrzymuje **niepełnosprawny przedsiębiorca, który spełnia określone przepisami prawa warunki.**

Refundacji podlega **tylko** składka emerytalna i rentowa. Muszą to być składki **obowiązkowe**, a nie dobrowolne. Wysokość refundacji zależna jest od stopnia niepełnosprawności i wynosi:

- **100%** składki emerytalnej i rentowej – **znaczny** stopień niepełnosprawności;
- **60%** składki emerytalnej i rentowej – **umiarkowany** stopień niepełnosprawności;
- **30%** składki emerytalnej i rentowej – **lekki** stopień niepełnosprawności.

Refundacji nie podlegają składki sfinansowane ze środków publicznych.

Refundacja składek ZUS styczeń – grudzień 2025 r.

Przykład tzw. DUŻY ZUS

Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w 2025 r. dla tych osób jest zadeklarowana kwota, nie niższa niż 5203,80 zł (60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w 2025 r.).

Składka emerytalna	Składka rentowa	Suma
1015,78	416,30	1432,08
Refundacja składki emerytalnej i rentowej		
Stopień lekki	Stopień umiarkowany	Stopień znaczny
30%	60%	100%
429,62	859,25	1432,08

Wysokość refundacji składek KRUS

Refundację składek KRUS otrzymuje niepełnosprawny rolnik lub rolnik opłacający składki KRUS za niepełnosprawnego domownika, który spełnia określone przepisami prawa warunki.

Wysokość refundacji uzależniona jest od kwot składek wpisanych na decyzji lub innym dokumencie

potwierdzającym, że niepełnosprawny rolnik lub domownik rolnika podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Fundusz refunduje w **pełnej wysokości** (100%) dobrowolne i obowiązkowe składki:

- wypadkowe,
- chorobowe,
- macierzyńskie,
- emerytalno-rentowe,

bez względu na posiadany przez rolnika i/lub domownika stopień niepełnosprawności.

Nie refundujemy składki zdrowotnej. Ponadto refundacji nie podlegają składki sfinansowane ze środków publicznych.

Oprócz działań związanych z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami, PFRON prowadzi również działania szczególnie ważne dla jakości życia wszystkich osób o szczególnych potrzebach – w obszarze dostępności otoczenia i usług.

Departament Dostępności

Departament Dostępności prowadzi działania mające na celu tworzenie otoczenia przyjaznego dla osób z niepełnosprawnościami.

Główne kierunki działań

- Likwidacja barier architektonicznych,
- Poprawa dostępności informacyjnej i komunikacyjnej,
- Zwiększanie dostępności cyfrowej stron internetowych i usług publicznych,
- Wsparcie instytucji publicznych w realizacji obowiązków dostępności,
- Działania edukacyjne i informacyjne dotyczące standardów dostępności.

Nadzór rynku dostępności

PFRON pełni funkcję organu nadzoru rynku w zakresie dostępności produktów i usług, współpracując z:

- organami krajowymi,
- organami UE,
- Komisją Europejską,
- służbami celnymi.

Przykłady decyzji nakazowych

- montaż windy w budynku publicznym,
- dostosowanie toalet,
- zapewnienie tłumacza języka migowego,
- poprawa dojścia i infrastruktury wejściowej.